

ZPRAVODAJ

KLUBU UNESCO KROMĚŘÍŽ

II / 2014

Vážené členky a členové Klubu UNESCO, milí přátelé,

pomalou končí rok 2014 a čas vánoční nám nastává. Zpravodaj II/2014 ve zkratce připomene činnost Klubu UNESCO v roce 2014, která by nebyla možná bez štědrých dárců a spolupracovníků, jmenujme především představitele města Kroměříže, Zlínského kraje, Arcibiskupského zámku, NPÚ-ÚOP v Kroměříži, NCZK, COPT, zejména však ochotné dobrovolníky, především členky klubu. Rok 2015 bude pro nás hlavně připomenutím 70 let od vzniku světové organizace pro vědu, kulturu a vzdělávání UNESCO. Bude věnován i snaze o navázání tradičně dobré spolupráce s nově zvolenými představiteli města Kroměříže a samozřejmě budeme pokračovat v pořádání osvědčených akcí.

Požehnané a klidné svátky vánoční. V roce 2015 samé dobré a příjemné věci, pevné zdraví a alespoň trochu štěstí. Jménem Klubu UNESCO i jménem svým přeje MUDr. Eva Nováková

AKTUÁLNĚ V PROSINCI

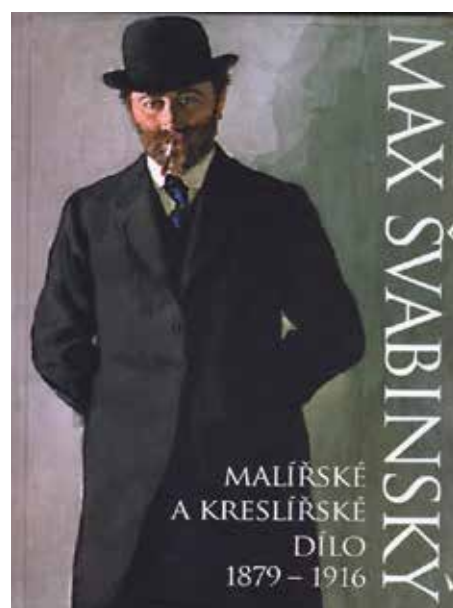
PŘEDVÁNOČNÍ SETKÁNÍ S PŘÁTELI DÍLA MAXE ŠVABINSKÉHO

Ve středu 3. prosince 2014 připravilo Muzeum Kroměřížska, společně se Švabinského kruhem přátel výtvarného umění a Klubem UNESCO večer, na kterém byla veřejnosti představena nově vydaná kniha Max Švabinský. Malířské a kreslířské dílo 1879 – 1916.

Autorsky se na sestavení rozsáhlého a podrobného chronologického soupisu podílela především paní Zuzana Švabinská, jejíž dílo dokončili a k vydání připravili akademický malíř Václav Ševčík a PhDr. Martin Kuna, studií pak doprovodila PhDr. Jana Orliková. Výsledkem je rozsahem a fotografickou dokumenta-

cí, včetně dosud nereprodukovaných děl, mimořádná publikace, která podchytila více jak 1 300 Švabinského maleb a kreseb ze sbírek institucí i soukromých osob u nás i v zahraničí. Nejen pro badatele z řad odborné veřejnosti, ale i pro všechny další milovníky umění je jistě cenný fakt, že jsou v knize přiřazeny k vybraným položkám i vzpomínky Zuzany Švabinské na umělcovo vyprávění o okolnostech vzniku některých jeho děl. Knihu, která navazuje na již dříve vydaný soupis Švabinského grafického díla vydalo Muzeum Kroměřížska, p. o. a je možno ji přímo v muzeu také zakoupit. Příjemný předvánoční večer doplnilo hudební vystoupení a promítání krátkých filmů věnovaných vzpomínce na Zuzanu Švabinskou.

Markéta Mercová

6. a 7. září se veřejnosti opět plně zpřístupnila Květná zahrada

Slavnostnímu otevření předcházela 5. září mezinárodní odborná konference, která představila rekonstrukci Květné zahrady, prezentovala podrobně projekt NCZK expertům z oblasti zahradního umění. Konferenci doprovodilo, provedení mše Meissa Rosarum italského skladatele Giovanniho Felice Sancese (rukopis se nachází v archivu Arcibiskupského zámku) v kostele sv. Mořice. Veřejnost se s úpravami Květné zahrady seznámila v rámci festivalu HORTUS MAGICUS, jenž nabídl možnost zažít atmosféru barokní doby v autentických prostorách zahrady. V novodobých premiérách se po oba dny představilo divadlo čerpající z původních raně novověkých her, program doplňovaly Hudební lahůdky francouzského a italského baroka v podání souboru Musica Florea. Do protikladu francouzské instrumentální hudby určené pro balety a opery se v neděli postavila řada temperamentních rytmů ba-

rokního Španělska.

Večerní program obohatila opera *Didone abbandonata* z pera Domenica Sarriho, jež po téměř 300 letech navrátila na scénu tragický milostný příběh královny Dido a trojského hrdiny Aenea. Sólisty z České republiky, Polska, Slovenska a Rakouska doprovodil mezinárodní orchestr *Plaisirs de Musique*, kteří se věnují interpretaci dobové hudby. Den završil barokní ohňostroj dle historických pramenů. Radovánky našich předků, které připravili lektoři NCZK si mohli vychutnat také nejmenší. Informace o změnách a principech renovace zahrady doplnily komentované prohlídky. Díky rozsáhlé přestavbě se otevřela návštěvníkům i doposud nepřístupná místa, která tvořila asi třetinu rozlohy. Přítomnost a projev premiéra B.Sobotky, ministra kultury D. Hermana, arcibiskupa olomouckého J. Graubnera, generální ředitelky NPÚ N. Goryczkové a dalších významných hostů dodaly této události nadregionální význam.

Obnova Květné zahrady byla součástí projektu NCZK, na který získal Národní památkový ústav dotaci z Integrovaného operač-

ního systému Ministerstva kultury ve výši 337 milionů korun. Partneři projektu jsou Muzeum umění Olomouc, město Kroměříž, Zlínský kraj, spolupracujícím mj. i Klub UNESCO Kroměříž, který tradičně zaměřuje svou pozornost na problematiku péče o kroměřížské historické zahrady a adekvátní využití jejich kulturně-vzdělávacího potenciálu.

Za tým NCZK Martina Leciánová

Hudba | Opera | Divadlo | Ohňostroj | Hry

V úvodu zahájení mezinárodní odborné konference 5. září 2014 pozdravila účastníky předsedkyně Klubu UNESCO MUDr. Eva Nováková následujícími slovy:

„V tyto dny je opravdu dost důvodů k radosti neboť se završuje realizace ambiciózního projektu, který je úžasnou příležitostí jak pro obě zahrady, zámek ale i město. Teď bude záležet jen na těch, kterým je svěřeno jeho naplnění a pokračování, zda se opravdu stane Kroměříž národním centrem zahradní kultury a proč ne i evropským centrem. Obě zahrady mají k tomu všechny předpoklady, vždyť se jim dostalo toho nejvyššího ocenění. Jsou zapsány na seznam světového kulturního dědictví UNESCO, neboť představují vrchol zahradní kultury. Není pochybnosti, že právě díky zápisu zahrad a Arcibiskupského zámku na seznam světového kulturního dědictví UNESCO je projekt NCZK realizován včetně významné finanční podpory. Připomínám, že zápis inicioval a významně se na něm podílel Klub UNESCO. O realizaci se společně zasloužili představitelé města a Okresního úřadu zejména zde přítomný Petr Dvořáček a Miroslav Pilát. Všem, pro které po radosti z vykonaného díla nastává velmi náročná fáze udržitelnosti projektu, přejeme hodně síly, aby měli dostatek invence i podpory nejen morální, ale také finanční. Velmi bychom si přáli, aby zejména Květná zahrada tak významně rekonstruovaná nebyla jen turistickou atrakcí, ale nadále místem přirozeného užívání zahrady pro procházku v proměnách roku. Dle našich možností za Klub UNESCO mohu přislíbit spolupráci. Konference s tematikou historických zahrad, které Klub UNESCO z iniciativy tehdejšího předsedy A. Lukáše začal pořádat od roku 1998 se staly tradicí. Máme samozřejmě radost i z toho, že nachází v NCZK pokračovatele.“

OHLEDNUTÍ ZA AKCEMI LÉTA 2014

Koncerty vážné hudby neodmyslitelně patří k letním večerům v Kroměříži neboť již 15let Klub UNESCO zde pořádá festival „Hudba v zahradách a zámku“.

Letošní program byl převážně věnován českým skladatelům v rámci „Roku české hudby“ a také tradičně skladatelům zámeckého hudebního archivu. Po letech, zásluhou Tomáše Netopila, jsme se opět vrátili i k populárnímu koncertu účastníků mezinárodních dirigentských kurzů.

MULTIŽÁNROVÝ PIKNIK

21. června jsme do Květné zahrady pozvali širokou veřejnost od dětí až po seniory na Multižánrový nejen hudební piknik. Datum konání volíme zároveň v den Evropského svátku hudby, připojujeme se k této evropské iniciativě, která je od roku 1982 nekomerční hudební slavností hudebníků – amatérů i profesionálů.

Program nabídl vystoupení na různých místech zahrady: soutěže, hry pro malé děti - MC Klubíčko, Dechový orchestr Morava ZUŠ Hulín, Telegraf bluegrass-country music, Big Band, sbory: ZeSrandy, Gymnázia Kroměříž, ZŠ Zachar, Základní církevní škola, Bartošův dětský soubor ze Zlína, Jazzrock - Luke & The Skywalkers Olomouc, Honza Navrátil a Jarda Dolník (Zabillow), HUKL aj.

Pravoslavný kostel sv. Cyrila a Metoděje a Slovanské náměstí

Petr Pálka

V souvislosti s právě probíhajícími pracemi na Slovanském náměstí, jejichž cílem je revitalizace tohoto veřejného prostranství a jeho navázání na „služby občanské vybavenosti (knihovna, kostel, obchodní dům, restaurace)“ si přiblížíme peripetie kolem budování první tamní stavby, kterou byl „Památník padlých a umučených slovanských osvoboditelů a pravoslavný kostel sv. Cyrila a Metoděje“ v jednom.

O vybudování pravoslavného kostela a památníku se v Kroměříži začalo uvažovat pár měsíců po druhé světové válce. Za první republiky zde sice byla komunita původně ruských a srbských pravoslavných rodin, k nimž se přidalo několik legionářů a pár lidí z Církve československé, kteří přešli k pravoslaví spolu s Matějem Pavlíkem (biskupem Gorazdem), ale na kostel to nebylo. Ve dvacátých letech existovala v Kroměříži pravoslavná obec bez stálého kněze, po roce 1931 zde byla ustavena filiálka náboženské obce v Přerově. Při sčítání lidu v roce 1930 se k pravoslaví hlásilo 100 obyvatel města.

Myšlenka na vybudování pravoslavného kostela ve městě získala morální opodstatnění díky osvobození Kroměříže rumunskými a československými oddíly a rolí Sovětského svazu a ruské pravoslavné církve ve válce. Pravobřežní část Kroměříže byla osvobozena Rumuny 4. května 1945, byli mezi nimi řečtí katolíci. Levobřežní část se svobody dočkala 6. května, kdy u Břestu k boji, při němž zahynulo 30 mužů 3. samostatné brigády 1. čs. armádního sboru v SSSR. Byli mezi nimi pravoslavní Volynští Češi, Rusíni, Slováci.

Žila zde i vzpomínka na sv. Gorazda II., biskupa českého a moravskoslezského - Matěje Pavlíka - který v Kroměříži studo-

val, působil jako redaktor novin a duchovní správce v léčebně choromyslných. Byl jako český a moravskoslezský pravoslavný biskup Gorazd popraven Němci 4. 9. 1942 po atentátu na Heydricha.

7. března 1946, oznámil Sbor starších české náboženské obce pravoslavné v Kroměříži národnímu výboru záměr stavět ve městě Památník-kapli sv. Cyrila a Metoděje. Žádali o přidělení stavebního místa na Husově náměstí, jejich návrh kostela pocházel od stavitele pravoslavných chrámů archimandrity Andreje Kolomackého.

19. března byla žádost projednávána v sezení MNV a odsunuta k dalšímu jednání a výběru místa stavebním úřadem. Pravoslavní připomněli, že jejich delegace odjíždí do Prahy navštívit ministra obrany armádního generála L. Svobodu, který převeze zástitu slavnosti svčení základního kamene stavby stejně jako ministr školství a osvěty Nejedlý a velvyslanec SSSR Zorin. Pravoslavná církev v Kroměříži chtěla základní kámen chrámu-památníku posvětit při oslavách osvobození v květnu 1946.

Pro umístění kostela bylo navrhováno po Husově náměstí čtvrt mezi ulicemi Kotojedská a Vážanská, Bezručův parku parku mezi prodlouženou Vrchlického a Hey-

dukovou ulicí. Česká církev pravoslavná v Kroměříži proti tomu protestovala, kde se dalo, argumentovala zásluhami ruských a rumunských osvoboditelů, svými členy umučených za války Němci. Nebylo to nic platné, i rada Okresního národního výboru v Kroměříži se přiklonila k návrhu rady MNV. Nakonec došlo k dohodám města s pravoslavnými ohledně urychlené výstavby dnešního sídliště Na Slovaně a velkorysejšího pojetí dnešního Slovanského náměstí, a tak Sbor starších české náboženské obce pravoslavné v Kroměříži oznámil 30. 5. 1946 MNV Kroměříž, že se rozhodli přijmout návrh na parkovou plochu za městem mezi ulicemi Vrchlického, Heydukovou, Kollárovou a Sládkovou jako místa pro stavbu památníku a kaple sv. Cyrila a Metoděje. Schvalovací razítko ONV na plánech jednolodní podsklepené stavby s apsidou k východu, s postranními ochozy a se střechou završenou cibulovitou bání má datum 27.VII. 1946. Stavitelem byl ing. Luka Antič, autorem návrhu stavby protojerej Kolomacký.

Základní kámen kostela byl posvěcen při cestě „jeho Blaženstva Jeleverije, exarchy moskevského patriarchy“, pražského arcibiskupa a budoucího metropolity českých zemí a Slovenska při jeho cestě na Moravu v srpnu a září 1946.

15. června 1948 byl radou MNV schválen návrh na pojmenování náměstí u pravoslavné kaple Slovanským náměstím. Památník padlých slovanských hrdinů a kostela sv. Cyrila a Metoděje byl vysvěcen 4. července 1948 v rámci Dnů všeslovenské duchovní družby v Kroměříži 4.-6. 7. 1948 za účasti domácích i zahraničních duchovních. Pravoslavná církevní obec v Kroměříži uvádí jako den vysvěcení kostela i 5. červenec 1948 (svátek sv. Cyrila a Metoděje).

Památník padlých a pravoslavný kostel sv. Cyrila a Metoděje, 1948.

Foto:

Fotoarchiv Muzea Kroměřížska

Klubový večer UNESCO SCIENCE CAFE

Sekce propagace vědy a techniky regionu klubu UNESCO uspořádala 1. diskusní večer UNESCO SCIENCE CAFE v kavárně Cafe Bistro Matiné. Po pozitivních zkušenostech s obdobných večerů v jiných městech jako v Olomouci, Zlíně, Uherském Hradišti, Písku i Jindřichově Hradci jsme se pokusili představit členům klubu UNESCO i širší veřejnosti zcela nový typ diskusního večera.

V duchu poslání světové organizace UNESCO rozšiřovat a především popularizovat poznatky vědy a techniky nejrozličnějšími způsoby jsme zvolili pro kontakt přednášejícího s posluchači místo tradičních prostorů poslucháren, sálů nekonvenční prostředí kavárny.

Plni nezvyklého očekávání zaplnili pozvaní hosté 8. října příjemné prostory kavárny Cafe Bistro Matiné. Centrem pozornosti se stal Ing. Marek Šimčák Ph.D. ředitel společnosti CSRC v Kroměříži s přednáškou na téma „Technologie z Kroměříže míří do kosmu aneb firma CSRC je již 20 let součástí evropského vesmírného programu“.

Ing. M. Šimčák Ph.D. informoval o Evropské kosmické agentuře /ESA/ a vstupu ČR do této elitní vědecké společnosti (18. členský stát). V součinnosti s VUT v Brně byla založena společnost CSRC nejdříve v Brně, nyní již se sídlem v Kroměříži, která se podílí na realizaci výsledků základního výzkumu ČVUT Praha a VUT Brno.

Na největším projektu lidstva Mezinárodní vesmírné stanici/ISS/ se významnou měrou podílí ESA a v jejím rámci

také Česká republika. ISS je trvale osídlené výzkumné centrum ve vesmíru již od roku 1998. Za hlavní příspěvek České republiky do činnosti ISS je považovaná nová generace přesných atomových hodin pracujících v prostředí mikrogravitace na ISS, které přispívají k zdokonalení globální navigace mezi satelity.

Návštěvníci večera byli překvapeni skutečností, že relativně malá kroměřížská firma s 30 zaměstnanci se významným způsobem podílí na dodávkách velmi sofistikovaných přístrojů a zařízení na ISS. Právě tato problematika byla předmětem navazující diskuse a dotazů.

Bezprostřední dojmy zúčastněných i jejich následné ohlasy byly velmi pozitivní, což nás vede k úvahám o pořádání dalšího večera na jiné vědecké téma i v roce 2015.

Ing. Jiří Varhaník

OHLÉDNUTÍ ZA PODZIMNÍMI AKCEMI

4. listopadu 2014 ve foyer DK se konala beseda na téma: Zelená hora 20 let po zápisu na seznam UNESCO včetně představení dalších památek Santiniho na Moravě. Našimi hosty byli St. Růžička předseda OS Putování za Santinim a pan farář Záleský současný správce Zelené Hory.

POUTNÍ KOSTEL NA ZELENÉ HOŘE ARCHITEKTA JANA BLAŽEJE SANTINIHO 20 LET NA SEZNAMU SVĚTOVÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ UNESCO
úterý **4. listopadu 2014**
v 16 hod. foyer Domu kultury v Kroměříži

Klub UNESCO ve spolupráci s Dozem kultury zve na přednášku, besedu a vernisáž výstavy O historii, současnosti a budoucnosti promluví Stanislav Růžička předseda OS Putování za Santinim a farář Vladimír Záleský správce Zelené hory. Součástí bude i vernisáž a výstava Stavby Santiniho na Moravě.
www.unesco-kromeriz.cz

www.unesco-kromeriz.cz

ZPRAVODAJ KLUBU UNESCO KROMĚŘÍŽ

Klub UNESCO Kroměříž
Riegrovo nám. 149
767 01 Kroměříž

Kontakty:
tel.: 573 332 344
e-mail: unesco-km@volny.cz